

МОДИЛІВСЬКИЙ Яків Самуїлович (15(27). 01. 1883, Київ — 08. 03. 1968, там само) — цитолог, ембріолог рослин. Доктор ботаніки (1929), професор (1928), член-кореспондент АН УРСР (1939). Навч. на природн. відділ. Мюнхен. університету (1905–07, де отримав ступ. д-ра філософії за дис. «До розвитку насіння у кропивоцвітних», 1907), закін. фіз.-матем. відділ. Університету св. Володимира у Києві (1908; працював у лаб. під керівництвом С. Навашина). 1922–31 — завідувач відділу цитології НДІ ботаніки Упр. наук. закладів Наук. комісаріату УСРР (Київ); 1931–68 — засн. і завідувач відділу цитології та ембріології рослин, 1937–39 — директор Інституту ботаніки АН УРСР (Київ); водночас 1937–41 та 1946–49 — викладач Київ. університету, пед. інституту. Наукові дослідження: цитологія та ембріологія покритонасін. рослин, гібридизація, поліплоїдія, історія вітчизн. ембріології вищих рослин. Запропонував нову класифікацію типів

жін. гаметофіта (1910). Вивчав особливості будови ядерець в ядрах вищих рослин; розвиток ендосперму, його функцію в зародк. мішку та роль у процесі формування зародка, насіння й плоду; ілегітимне запилення; вплив гібериліну в поєднанні з кольор. світлом на розвиток репродукт. і вегетатив. органів у помідорів. Описав явище поліембріонії в цибулі пахучої. Значну увагу приділяв цитол.-ембріол. вивченню гетеростил. рослин, зокрема гречки.

Основні праці

Апоміксис у покритонасінних рослин // БЖ. 1948. Т. 5; Чергування поколінь у покритонасінних рослин та вчення про стадійний розвиток // Там само. 1952. Т. 9; Эмбриология покрытосеменных растений. К., 1953; История отечественной эмбриологии высших растений. К., 1956; Цитоэмбриология основных хлебных злаков. К., 1958 (співавт.); Цитоэмбриология высших растений. К., 1963.

Рекомендована література

1. Оксіук П. Ф. Яків Самуїлович Модилевський // УБОЖ. 1958. Т. 15, № 1;
2. Кострюкова К. Ю. Яків Самуїлович Модилевський // Там само. 1963. Т. 20, № 3;
3. Баннікова В. П., Кордюм Є. Л., Худяк М. І. Пам'яті Я. С. Модилевського // БЖ. 1968. Т. 25, № 5;
4. Романець О. В. Наукова школа С. Г. Навашина в галузі цитогенетики // Наука та наукознавство. 2013. № 1;
5. Бабий Т. П., Коханова Л. Л., Костюк Г. Г., Задорожний А. Г., Матвеенко С. А., Погребняк Л. П., Теплицкая Е. В., Труханов В. А. Биологи: Биографический справочник. К., 1984.

О. В. Романець

Бібліографічний опис:

Модилевський Яків Самуїлович / О. В. Романець // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-68287>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).